

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Operační systém

Autor materiálu: Jana Uhlíková

Datum vytvoření: 5.10.2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Sada: IT3

Tematická oblast: Úvod do studia počítačových technologií

Předmět: Informační a komunikační technologie,
1. ročník

Číslo DUM: 07

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 13.10.2012

Ověřující učitel: Jana Uhlíková

Třída: ZDA 1.A

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace, která je určena pro seznámení žáků s operačním systémem a základy jeho použití. Materiál může sloužit jako názorná pomůcka doplňující výklad učitele, je také vhodná pro domácí přípravu žáků. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení látky v podobě závěrečného snímku s otázkami k tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OPERAČNÍ SYSTÉM

Opakování

Hardware

- fyzické vybavení počítače (procesor, harddisk, základní deska, CD-ROM jednotka, klávesnice, monitor, myš atd.)

Software

- **Aplikační software** – tabulkový kalkulátor, textový editor, grafický editor, kalkulačka, program pro posílání pošty atd.
- **Operační systém** – který zabezpečuje základní chod počítače, prostředník mezi hardwarem a aplikačním softwarem

OPERAČNÍ SYSTÉM

Je nezbytně nutný pro činnost počítače, protože vykonává celou řadu rutinních operací, které by jinak musel vykonávat každý program zvlášť.

Operační systém

Například:

- **zajišťuje vstup dat z klávesnice a myši**, tyto údaje vyhodnocuje a předává konkrétním programům
- **komunikuje s uživatelem** a na základě jeho pokynů vykonává požadované akce
- **organizuje přístup a využívání zdrojů počítače** (čas procesoru, přístup k datům na discích, přístup do paměti RAM, obsluhuje přístupy k disketovým a CD/DVD jednotkám)

Operační systém

- **spravuje komunikaci s externími zařízeními** připojenými k počítači (spravuje tisk, tiskárnu, citlivost myši a další zařízení)
- **reaguje na chybové stavy programů a mylné požadavky uživatelů** tak, aby tyto chyby nezpůsobily destrukci systému
- **.....a provádí mnoho dalších základních činností,** bez kterých by počítač nemohl korektně a správně pracovat.

Uživatelské rozhraní

Prostředí, v němž se uživatel oper.systému pohybuje a pomocí kterého komunikuje s počítačem

- **Textový režim** – složený výhradně z příkazové řádky a znaků (tj. písmen a číslic)
- **Grafický režim** – veškerá komunikace probíhá pomocí ikon, obrázků, symbolů a tlačítek.

MS Windows XP

V současné době nejrozšířenější operační systém pro osobní počítače.

K tomuto rozšíření přispělo příjemné uživatelské rozhraní a snadné ovládání.

Veškeré operace s dokumenty a soubory se provádí v grafickém prostředí plném obrázků a ikon.

Další operační systémy

- × DOS
- × MS Windows (2000, Vista, 7, 8)
- × Unix (Linux)
- × operační systém počítačů Apple (System, Mac OS)
- × operační systém kapesních počítačů (Android, BlackBerry...)

Pracovní plocha

Je po spuštění Windows a přihlášení uživatele výchozím bodem pro všechny operace

Základní stavební jednotkou MS Windows je
„ **O K N O** “

Pracovní plocha

Obsahuje :

- objekty(ikony) vytvořené uživatelem
- objekty(ikony) vytvořené systémem po instalaci
- kurzor myši
- tlačítko START
- tlačítko označující otevřené okno
- oblast s ovládacími prvky na spodní liště, které jsou k dispozici v každém okamžiku (čas, přepínání klávesnice atd.)

Tlačítko „start“

Po klepnutí se zobrazí nabídka:

- programy
- dokumenty
- nastavení
- hledat
- nápověda
- spustit
- vypnout

Hlavní panel

Lišta umístěná na jedné ze čtyř stran obrazovky

- nedílný prvek MS Windows (nelze jej natrvalo odebrat)
  - levá část - tlačítko start
  - střední část - tlačítka spuštěných programů
  - pravá část – ikony neustále puštěných programů, nebo těch, které uživatel často využívá (čas, hlasitost, klávesnice atd.)

Okno

Obsahuje :

- titulní lištu – název okna
- tři tlačítka v pravém horním rohu
  - minimalizuje okno
  - maximalizuje okno
  - zavře okno
- hlavní nabídku
- panel nástrojů
- adresní řádek
- (stavový řádek - obsah okna, počet objektů ve složce, velikost všech objektů ve složce)

Práce s oknem

- otevření okna
- zavření okna
- minimalizace okna
- maximalizace okna
- přemístění okna na jinou pozici na ploše
- změna velikosti okna
- využití posuvníků na okně

Typy oken

- informační (nízký stav baterie)
- konfigurační
- aplikační (okno MS PowerPoint)
- okno klasické složky – adresář (podsložky)

Způsob zobrazení objektů ve složce

- velké ikony
- malé ikony
- seznam
- podrobnosti
- miniatury

Další možnosti nastavení okna

Pouze informativně

- označením položky

Nástroje – Možnosti složky

Práce v okně

- pravé tlačítko myši (kliknout na složku)

Závěrečné opakování

- 1. Uved'te alespoň tři činnosti, které zajišťuje operační systém.**
- 2. Vysvětlete pojem: uživatelské rozhraní.**
- 3. Uved'te alespoň tři příklady operačních systémů.**

Seznam použité literatury a pramenů

- 1. Navrátil, Pavel. S počítačem nejen k maturitě – 1. díl. 7. vydání: Computer Media, 2009. ISBN 978-80-7402-020-9.**